

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția. Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 37.

Correspondențele stănt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Din cauza sf. sărbători a „M. Muc. Dimitrie” Nrul procsim va apăre Marți în 29 Septembrie v.

Sibiu, în 23 Octobrie.

Primirea strălucită, de care a fost părtaș regele Carol al României la Berlin, a umplut de bucurie inimile tuturor românilor.

Primirea acésta nu este numai la adresa capului încoronat al României, ci ea e și la adresa românilor, cari au dat dovești de un element de ordine în peninsula balcanică, de un element, care ține pași cu progresul, cel face occidentul.

Legăturile, cari lăgă dinastia Hohenzollern din Berlin de cea din România vin a se considera numai în linia a doua.

Stat tinăr și plin de viață, România a dat probe de valoare prețioasă pentru întreaga Europa și simpatiile popoarelor culte nu i pot lipsi în atari împrejurări.

De când armata română a luat botezul de sânge la Plevna, acésta armată este considerată de un factor însemnat la deslegarea cestiunei orientale, care ați atărna ca sabia lui Damocle asupra capului Europei.

Intre toate statele din peninsula balcanică unica România a știut să se țină la înălțimea unui stat modern și bine consolidat.

Luptele de partid totdeauna au încetat, când marile interese ale țerei au venit să șoptescă bărbăților de stat, că patria e mai pre sus de toate.

Așa a fost sub regimul liberalilor, așa sub al junimistilor, așa e sub al conservatorilor de ați, și dacă în așa spirit se conduce politica românească, de sigur, că în parte mare, are nedisputabilul merit la acésta regele Carol, acel rege, care de când a pus piciorul pe pământul României, s'a identificat cu poporul român, a contribuit la ridicarea țerei și la sporirea aședimentelor culturale în țera românească.

Legăți cu cei din România prin legături de sânge, convinși, că emporiul nostru cultural este în București, avem datorințe îndoite de a ne bucura și noi, când vedem că suveranul țerei românești este îmbrățșat cu atăta căldură de unul din cei mai puternici împărați ai Europei.

Nimicirea României prin ordele muscălesci ar însemna nimicirea elementului românesc, de care ne ținem și noi și de aceea alipirea acestei țeri de liga de pace a puterilor centrale noi o privim de un bun semn pentru ulterioara noastră dezvoltare.

Muscalii și-au păpat simpatiile tuturor românilor din ora, în care au luat Basarabia și în schimb pentru sângele vârsat, au dat României Dobrogea, o țera, care numai după sute de ani pôte fi pusă

în condițiuni de a fi numărată între țările binecuvântate.

Și dacă românii din țera românească au fost și sunt în rezervă, în ce privește alipirea de monarhia noastră, o cauză principală a fost și este tractarea românilor din acest imperiu.

Atât guvernul din Austria, cât și cel din Budapesta au dat cele mai neîndoielnice dovești, că nu le convin consolidarea noastră. Atât românii din Bucovina, cât și cei din Ungaria nu sunt și nu pot fi mulțumiți cu sistemul de guvernare de ați.

Organele stăpânirii din Austria cochetează cu polonii, cu rutenii și cu evreii în detrimentul românilor, cele din Ungaria, par a nu mai cunôsce nici o margine în persecutarea elementului românesc.

Nici acele legi, cari sunt favorabile românilor nu țin de cuviință a le respecta. Legea naționalităților prin tot felul de ordonanțe ministeriale este ca și abrogată, legea electorală din 1874 anume făcută, ca românii să nu pôte participa la viața municipală și la cea a statului.

Tôte aceste și alte măsuri draconice luate de guvernul unguresc pentru asuprirea elementului român, nu sunt nici decum menite a închege raporturi mai amicabile între aceste state, raporturi, cari să aibă drept temelie învoirea și încrederea reciprocă.

Aceste stări de lucruri au produs și vestitul rășboiu vamal, care nici ați nu e curmat, aceste stări de lucruri au dat ansă tinerimei române dela liga culturală de a se adresa Europei cu plângeri motivate în ce privește poziția noastră a românilor de sub corôna s-tului Stefan și tot aceste stări de lucruri sunt, cari au pus pēna în mâna tinerimei universitare din Viena și Graz, ca să descopere Europei situațiunea, în care se găsește poporul român; acel popor, care după numărul lui, după valôrea lui și după prestațiunile lui cătră stat la tot cazul ar merita o sôrte mai bună.

Nici când nu au avut magiarii ocaziune mai bună de a cēștiga pe români ca acum, după-ce au pus mâna pe putere.

Nu li se cerea nimica, decât să fie toleranți și drești.

În loc de acésta s'au pus pe un teren periculos, pe terenul magiarisării cu forța, pe terenul suspiciônărilor și al persecuțiunilor și drept respăță se ceră acum neîncrederea Europei și ura românilor de preste Carpați, și chiar și a celor de aici.

De toate aceste puteau fi cruțați, dacă șovinismul în orbia lui nu ar fi mers atât de departe, încât și magiarii cei adevărați să se sparie de drumul ce l'au făcut în direcțiunea acésta.

Să înțelege, că sub aceste raporturi judecată alipirea României de puterile centrale, acésta nu apare în aceea formă, cum am dori noi să fie, ci lasă multe puncte nedeslegate, puncte, cari din mici ce sunt,

pot deveni odată nori grei și se pot descărca cu furie asupra capetelor celor ce nu voesc limpedeșirea situațiunei, ci prefer o situațiune turbure și nesigură, ca cea de ați.

Congresul național bisericesc.

Ședința XI, ținută la 11/23 Octobrie.

Se deschide ședința după amēdi la 4 ôre, se cetesce protocolul ședinței X, ținută astădi înainte de amēdi și — se autentică.

Deputatul Vasile Mangra face următoarea propunere:

Considerând, că după §-ul 16 al statutului organic, chemarea consistoriului metropolitan, ca senat de scôlă este conducerea trebilor scolari comune ale întregii provincii metropolitane, precum și susținerea unității și a uniformității pentru institutele scolari confesionali din metropolie;

Considerând, că unitatea și uniformitatea pe terenul instrucțiunii consiste în unitatea și uniformitatea învățământului, disciplinei și administrațiunei scôlelor;

Considerând, că unitatea și uniformitatea instrucțiunii este un postulat cardinal al progresului în scôlă;

Congresul național-bisericesc enunță sistemisarea unui post de referinte salarizat în senatul scolar metropolitan cu atribuțiunile unui inspector general pentru întreaga provincie metropolitană; avisează consistoriul metropolitan, ca să institue un consiliu permanent de instrucțiune, în care afară de referintele scolar metropolitan, ca inspector general, vor funcționa ca membrii a) referenții senatelor scolare dela consistoriile eparchiale b) câte un delegat al institutelor pedagogice-teologice din metropolie c), câte un învățatoriu dintre cei mai eminenți din fie-care eparchie, delegat din partea reuniunilor învățătorești.

Chemarea consiliului de instrucțiune este a cerca și stabili mijlocele de învățământ atât în partea didactică, cât și în ceea-ce se atinge de administrațiunea scôlelor confesionale în metropolie și pregătit a-l transpune consistoriului metropolitan. — Se predă comisiunei scolare.

Urmēză la ordinea zilei raportul comisiunii scolare, cu privire la raportul cosistoriului metropolitan în cauza rescriptului ministeriului reg. ung. de culte și instrucțiune publică de datul 24 Iuliu 1890 Nr. 11844. prin care ministrul susține dispozițiunea emanată la 13 Iuliu 1885 Nr. 21120, și insiste, ca sentințele finale în procesele disciplinare ale învățătorilor nostri confesionali, când se enunță amovarea învățătorului din post să se subscērnă ministeriului spre supra revisiune.

În obiectul acestui raport la propunerea comisiunei se decide:

FOIȚA.

Dela Reghin prin Toplița la Borszék și Tulgheș

de

Georgiu Popescu, preot.

(Încheere).

Și numai în anul 1861 următorii lui Zimetshausen în urma sentinței supremei judecătorești primesc despăgubire pentru lucrurile prestate de Zimetshausen dela comunele proprietare suma de 22,747 fl. și 42 cr. v. a. Cumcă apa Borszékului îndată a devenit renumită se vede și din diariul parochului rom. cath. din Giurgēu Ludovic László, care pre la anul 1816 scrie între altele: „Scaturigo fontis acidularis nomine Borszék-ut traditio est, — magno undique hominum concursu frequentati, atque sub corona hungarica certo (ac nefors etiam in caeteris Regnis Europae) celebratissimis acidulis merito comparati” etc.

Cumcă Borszékul a fost cunoscut și pre vremile

romanilor, când acestia stăpâneau Dacia, și că pôte a avut acolo și băi, se pôte conchide deacolo, că în anul 1872 făcēndu-se mai multe săpături pentru trasarea drumurilor prin ingineriul Gabriel Margitai, s'a aflat bani romani asemenea și fundamente de edificie, dar apoi în urma emigrării popoarelor a fost dat uitării și pronia dumeștească acum a voit ca érá printr'un român să fie descoperit după atăția secole! Acestea ar fi datele despre începutul băilor dela Borszék, ce astădi aduc un venit până la 100,000 fl. pe an și a cărui apă se espededă în totă lumea. Ôșpeții încă le cercetēză din deosebite țeri, numai cât și aci șovinismul magiar a început a-și arăta dinții, pentru care mulți din vecinul regat român au început a le părăsi. Aici în Borszék se află băi de carbuni de pétără, ce se folosesc la fabricarea sticlei, apoi este și o stupărie frumoasă. Dela sticlăria în jos pre părăul Borszékului dai de comuna română Corbu, ce e situată pre ambele țermuri a vlei Bistriciôra, ce curge din comuna română Belber, și care vale din sus de Corbu se împreună cu părăul Borszékului. Aici în comuna acésta se fabrică multe scânduri, cari apoi pre Bistriciôra se transpôrță în România.

Din jos de comuna Corbu se află marginașă comuna Tulgheș. În acésta comună, ce are aspectul unui orășel sunt mulțime de neguțatori veniți din Orient până și turci, cari se ocupă cu neguțătoria de lemne. La un kilometru mai la vale între munții urieși acoperiți cu păduri se află vama Tulgheșului numita Prescani. Pre partea noastră se află edificiul ampioiaților de vamă, o casarmă pentru finanți și o crăcimă, pre partea română un edificiu vechiu de lemn, unde locuesce oficerul și dorobanții, cari păzesc trecerea. O mulțime de ômeni se îndesă, fie-carele înîndēdu-și hartia spre vidimare, sute de plutași de pre Bistriciôra astēptă ordinul de a putē porni în România cu plutele, unde la marele sat Hâng dau în Bistrița cea mare. Lăsând în partea drēptă frumosul munte Ciahlau, de pre a cărui culme se vede până preste Dunăre, plutașii cu iuțala fulgerului cobôră cătră schela vechiului oraș moldoven Piatra.

Toplița română, la 20 Septembrie, 1891.

Consistoriul metropolitan se însărcinează a continua întregirea informațiilor sale privitoare la ca surile de disciplină, pe carea se întemeiază rescrip tul ministerial din 24 Iuliu 1890 Nr. 11844, când susține dispozițiunea luată la 13 Iuliu, 1885 Nr. 21120 și completând dovețile sale se continue reprezentățiunile sale conform concludului congresual Nr. 166 din anul 1888.

Relativ la cererea consistoriului metropolitan de a se enunța prin conclud, că lacunele statutului organic în privința corporațiunei, care are să fie chemată a alege pe învățătorul unei școle susținute de mai multe comune bisericesci, să se suplinescă prin statute speciale din partea comunelor, cari susțin școlă, având acele statute a fi supuse reviziunei și aprobării autorității competente bisericesci, conform propunerii comisiunei, — se însărcinează consistoriul metropolitan să prezente în sesiunea viitoare congresuală un proiect meritorial, prin care să se reguleze procedura de observat la alegerea învățătorilor dela școlile susținute de mai multe comune bisericesci.

În ce privește propunerea deputatului Dr. Georgiu Popa, —

Congresul la propunerea comisiunii ia următorul conclud:

Consistoriul metropolitan se însărcinează a se informa prin consistoriile eparchiale, dacă și câte școle populare comunale există în comunele locuite de credincioși de ai bisericii noastre, în care limba română, indispensabilă pentru propunerea religiunii nu este limbă de propunere sau cel puțin obiect de instrucțiune obligat, apoi pe temeiul acestor informațiuni să ia măsurile trebuincioase pentru a asigura progresul credincioșilor noștri în învățământul religiunii.

Despre măsurile luate și rezultatele obținute în acest obiect să facă raport special procsimului congres.

Comisiunea bisericescă prin raportorul seu dl Dr. George Popovici referând asupra reprezentațiunii consistoriului eparchial din Caransebeș, referitoare la pornirile proselitistice ivite în mai multe comune din aceea eparchie prezintă următorul proiect de conclud:

Să se avizeze consistoriul eparchial din Caransebeș a continua cu stăruință și mai departe pașii de până acuma folosindu-se de toate remediile legali și conlucrarea tuturor factorilor chemați a împiedica lătrirea proselitismului. Totodată se roagă Preu. S. arhieriei ca în conțelegere comună să ia măsuri pentru o purcedere uniformă și solidară în apărarea intereselor bisericii noastre.

Față cu propunerea comisiunii Prea Sfinția Sa episcopul Ioan Mețian face contra propunerea, ca reprezentațiunea consistoriului din Caransebeș, să se concedă consistoriului metropolitan pentru combinarea și aplicarea remediilor necesarii.

Congresul primind contra propunerea făcută, reprezentațiunea consistoriului din Caransebeș se predă consistoriului metropolitan pentru combinarea și aplicarea remediilor necesarii.

Tot aceea comisiune prin raportorul seu Ignatie Papp referă asupra raportului consistoriului metropolitan din ședința plenară, ținută la 27 Septembrie 1891 Nr. 238 în obiectul interpretării §-ul 6 din statutul organic și propune:

1. Să avizeze organele competente bisericesci a se îngriji ca aceia cari se află în conviețuiri nelegiuite să fie eschiși din corporațiunile bisericesci din cari conform § lui 6 din statutul organic numai indiviși nepetați pot face parte.

2. Afaccree de interpretare a §-lui 6 din statutul organic în toate direcțiunile și în tot cuprinsul seu, se relege la consistoriul metropolitan cu iviațiunea: ca după ascultarea consistoriilor eparchiali să vină la timpul seu cu o propunere motivată în acest merit, având tot atunci a reveni și asupra acelei părți din concludul sinodului eparchial din Arad, în care se cere ca în comitetul parochial și epitropie să nu pōtă fie primiți de membri atari indiviși, cari dătoresc bisericii sau altor fonduri parochiali și nici plătesc nici nu ascură pretensiunea.

În fața acestei propunerii deputatul Parteniu Cosma propune a să primi vederile espuse în raportul consistorial.

Punându-se la vot aceste propuneri se enunță ca conclud:

Fiind §-ul 6 din statutul organic deplin clar nu are lipsă de interpretare, dar fiindcă conviețuirile nelegiuite au devenit un reu general, care periclită viața noastră bisericescă, se enunță, că este datorința organelor competente a se îngriji, ca cei cari se află în conviețuiri nelegiuite din corporațiunile bisericesci să fie eschiși, deore ce conform §-lui 6 din statutul organic, numai indiviși nepetați pot face parte.

Fiind timpul înaintat președintele anunță ședința cea mai deaprobe pe mâine la 9 ore a. m. și

pune la ordine alegeri pentru întregirea consistoriului metropolitan, și continuarea rapōrtelor comisiunilor, ăr ședința prezintă o încheie la 7 ore sara.

Adunarea generală

a despărțământului Sibiului al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

Comitetul despărțământului asociațiunei transilvane Sibiului, a hotărât să țină de astădată adunarea generală într'una dintre acele comune, unde românii n'au avut ocaziune să vină în atingere cu inteligențe română și unde sistematic sunt asupriți și preterați pe toate terenurile.

Conform acestei hotăriri s'a și ținut adunarea generală din anul acesta în Slimnic, o comună săsescă-românească, și destul de depărtată de Sibiul.

Duminecă dimineața la 7 ore pe un ger cumplit, au plecat trăsurile cu mai mulți membrii din Sibiul dela locuința directorului despărțământului, Preac. Nicanor Frateșiu, însoțiți de 22 coristi, din corul seminarial.

A călători prin ger de iarnă, nu e tocmai plăcut și cu toate acestea societatea era veselă, căci era conșcie de misiunea, ce și-o împlinesc.

Veselia s'a potențat și mai mult la dejunul comun, pe drumul de țără, în vârful unui dēl, de unde se vedea Slimnicul și care nu putea să ți ofere alt așternut decât o pândătură de pânură grosă de nea și să ți dea de martori nesce stegiar, cari amorțiți de frig, privesc cu jale la podoba lor despoiată și vestegită.

Între hotară primi pe oșpeți cu strigăte de „să trăiescă” un convoiu de 40 călăreți, îmbrăcați sērbătorește.

La capētul comunei se ridică o pōrtă mare și frumoasă de triumf cu inscripțiunea: „Bine a ți venit”. Barbați, femei și copii asteptau cu neregădare sosirea oșpeților și la ivirea lor îi primiră cu capetele descoperite și cu un întreit „să trăiescă”. Parochul nostru Clement Nicola, încungiurat de comitetul parochial bineventă pe oșpeți cu următoarele vorbe:

Ve salutăm cu însuflețirea, pe care numai inimile noastre o pōte simți. Ve salutăm, ca pe pionierii culturi, care n'ați pregetat a alerga din de pōrtare să adăpați cu învățături pe poporul nostru insetat. Bine ați venit în mijlocul nostru, bărbați conșcii de chemarea, ce o aveți pentru înaintarea nēmului nostru românesc.

La această bineventare călduroasă, răspunse Preacuvioșia Sa, dl director al despărțământului N. Frateșiu, în cuvinte pētrunțitoare, arētând împregiurările, cari au hotărât pe comitet să vină în această comună și laudând pe poporul nostru, carele de câte-ori este vorba se dea mână cu inteligența, se scie prezenta într'un mod atât de demn. „Primirea, călduroasă, ce ne o faceți, e pentru d-vōstră o garanță, că voiți să ve ridicați și să țineți pas cu progresul altor nēmuri, ăr pentru noi este un îndemn a stărui și a lucra și mai departe la școlul, cel urmăriri”.

Poporul izbucni în strigăte „să trăiescă”, apoi călăreții misară înaintea, cântând „Destēptate române” și „Astăzi fraților români”, poporul îi secunda, clopotele dau signalul de sosire și strēinii admirau cu respect această primire impunătoare.

Înainte bisericii oșpeții descălecară și imediat se începū serviciul divin.

S'a întēplat ca tot în acea zi se se facă și sântirea turnului celui nou al bisericii, un turn frumos și impunător, ridicat cu multe osteneli și jertfe din partea poporului.

Aveau dar slimnicenii un indoit motiv ca să se bucure.

Serviciul divin l sāvērși P. O. D. protopresbiter Ioan Papiu, carele din ziua cealaltă se afla în comună la colaudarea turnului, cu dēnsul au oficiat P. O. D. N. Ivan; parochul S. Dorca și parochul locului Clemente Nicola.

Cântările liturgice le-a executat corul seminarial, condus de P. O. D. protodiacon și asesor consistorial Mateiu Voileanu, cu mult tact și mare precisiune. Ele înălțau inima ascultătorilor și nu pe puține fețe vedeai curgēnd lacrimi.

La finea serviciului divin ținu părintele protopop o vorbire, în care arată poporului însemnătatea dīlei, le dă povețe morale și și încheie vorbirea cu o rugăciune cătră D ȳeu, ca să rēsplătēscă înmūt poporului, care a adus jertfe, pentru ridicarea și înfrumșețarea casei lui D ȳeu, și ca învățăturile dēnsului să pētrundă la inima ascultătorilor.

Imediat pași înaintea altariului Preacuvioșia Sa părintele protosinel Nicanor Frateșiu, directorul despărțământului și deschise adunarea prin o vorbire mediōsă, în care arătă școlul, ce l urmăresce Asociațiunea transilvană, ce l urmăresce adunarea noastră, pune la inima poporului învățături frumoșe, pe cari urmându-le, se va sci afirma mai mult ca în trecut.

Dl secretariu al comitetului, M. Voileanu, dă cetire raportului comitetului, din care estragem următoarele:

Afacerile despărțământului în anul acesta au fost normale.

Conclusele adunării generale din Boița s'au executat toate, parte pe cale presidială, parte în ședințe.

Cu deosebire vom aminti la locul acesta, că concludul Nr. 11 al adunării din anul trecut, în virtutea căruia 50 fl. s'au rezervat la comitet pentru a-i folosi spre scopuri culturale în favorul despărțământului formēză obiect de studiu în sinul comitetului, și rezultatul acestui studiu se va face cunoscut onorabilei adunări generale.

La locul acesta ne rugăm ca onorabila adunare generală cu ocaziunea statoririi bugetului pro 1892 să binevoiască a reserba suma această, ca ea în decursul anului 1892 eventual să pōtă fi întrebuințată.

Despre starea cassei avem onōre a face următorul raport.

La adunarea generală din Boița au încurs ca tacse:

1.	Dela membrii pe viață . . .	fl. 200.—
2.	„ „ ordinari . . .	fl. 56.—
3.	„ „ ajutatori . . .	fl. 65.78
	Suma . . .	fl. 321.78

La suma această se mai adaoe restul cassei cu suma de 69 fl. 04 cr. și rezultă suma de fl. 392.82.

Dintre acestia s'au trimis conform statutelor la comitetul central suma de fl. 200 ca tacse dela membrii pe viață, asemenea s'a trimis suma de 56 fl. ca tacse dela membrii ordinari, s'a spesat suma cu 15 fl. pentru trebuințele biroului, s'a reținut aici suma de 50 fl. spre scopuri culturale, s'a trimis restul de 69 fl. 82 cr. ca sumă încassată dela membrii ajutatori, și cu finea anului restul cassei rămâne cu 50 fl. ca sumă rezervată spre scopuri culturale. —

Raportul se ia spre sciință; se exprimă condolență pentru reposatul și zelosul membru al comitetului Dr. Ioan Moga și în locul vacant se alege redactorul N. Ivan.

Disertațiunea „Povețe pentru popor”, cetită de redactorul N. Ivan a fost ascultată cu mare atențiune*), de asemenea și tema „Vața preotului și a învățătorului” de Dr. P. Span.

Fiind timpul de tot înaintat, 3 ore. p. m. dl director încheie ședința, mulțamind călduros poporului, care a asistat la această adunare și a urmărit activitatea despărțământului.

În cuvinte însuflețitoare mulțamesc părintele Nicola în numele poporului.

În sala școlii s'a arangiat un prānț bogat și cu mult gust. Primul toast l'a ridicat, dl director al despărțământului pentru harnicul și evlaviosul popor român din Slimnic, accentuând și meritele părintelui Nicola. Părintele protopresbiter Papiu ridică paharul tot pentru poporul român din aceea comună, care prin jertfe a înalțat și a împodobit casa lui Dumnezeu. Dl asesor consistorial M. Voileanu, toastă pentru conducătorul despărțământului N. Frateșiu, care neobosit lucră la înaintarea poporului. Părintele Nicola arată activitatea părintelui protopop I. Papiu pentru comuna bisericescă Slimnic. Dl redactor N. Ivan, făcēnd o comparare între trecut și prezent află un mare progres și acest progres l'au realizat bărbații noștri mari, ridică paharul pentru dl director Cosma. Dl P. Cosma face alusiune la cuvintele dlui Barițiu despre femeia română, laudă hārnicia femeilor din aceea comună și ridică paharul pentru d-na casei. Dl M. Voileanu toastēză pentru vrednicul reprezentant al comunei Slimnic Dr. N. Olariu.

Dl Ioan Broju accentuă între altele:

În focul însuflețitor, ce ne-a cuprins pentru binele și prosperarea poporului nostru, datori suntem ca cu recunoștință să amintim numele unui membru al asociațiunei transilvane, care deși nu e în mijlocul nostru, totdeuna a dat spriginul cel mai puternic pentru înaintarea noastră culturală și păstrarea nimbului național. Dacă asociațiunea transilvană a întemeiat una dintre cele mai mărețe instituțiuni „școlă de fēțițe”, în care se cresc viitoarele mame române, spriginul celui membru este vedit. E dōmna Maria Cosma, carea, — faptele vorbesc, — a adus și aduce necontentit jertfă sântă la altariul romānismului. Amintind cu mândrie acest nume, îmi permit a purta paharul pentru presidenta reuniunii femeilor române din Sibiul și pentru femeia română, care ca dēnsa emulēză în lupta, ce ni s'a impus, de a ne conserva limba dulce, datinele strābune și naționalitatea sântă.

Cu concursul astorfeliu de inimi nobile noi tinerii prevedem viitorul de aur al poporului român.

La aceste cuvinte, corul seminarial a intonat un întreit „să trăiescă”.

*) O publicăm la alt loc.

În decursul mesei, corul seminarial sub conducerea dlui învățătoriu Iliescu a executat mai multe piese frumoase din vastul său program.

La 5 ore s'a ridicat masa prin o vorbire de mulțămire a dlui protopresbiter I. Papiu și oșpeții s'au depărtat între urările de „să trăiească” ale poporului.

Raportorul.

Povețe pentru popor.

Disertațiune finută la adunarea despărțământului Aso cîiațiunei în Slimnic la 20 Octobrie v. de N. Ivan.

Întrunirile anuale ne dau bună ocaziune de a veni în contact cu masa poporului, avem privilegiu să vedem pe poporul nostru acasă la el, vedem, chivernisela lui, vedem însușirile lui bune și rele.

Vedem școala și biserica și judecăm, ce oameni stau în fruntea lui.

Vedem gradul de cultură, vedem simțul religios manifestat în atâtea forme, vedem virtutea și păcatul și ne scim da semă, care léc se potrivește mai bine pentru ca se scăpăm poporul nostru din nesciință și să l vedem pornit în cărările cele bune.

Dragostea către biserică și rînduelile ei sunt afund în tipărite în sufletul poporului român.

Acesta comoră este isvorul la multe însușiri bune. Inima românului nu are păreche.

Simțul de a ajuta pe cei lipsiți, milostenia, dără nu sunt la nici un popor atât de afund înșghebate ca la poporul nostru.

Simțul de compătimire față de cei nenorociți asemenea este o virtute prea frumoasă a lui și dacă câte odată ura împinge pe câte unul sau altul să se bucure de reul dearopei, tređit de conștiință, sare ca mușcat de șerpe și căința se manifestă pentru cele petrecute în sufletul său.

Așa e românul lăsat de Dumnezeu. Casa lui deschisă străinilor și sărăciilor, masa lui, totdeauna gata de a primi pe cel ce se apropie de ea.

De bunătatea românului și a inimei lui mulți și-au bătut joc.

Veneticii de evrei, dacă s'au așezat în sat, românul i-a primit cu dragoste și evreul tot cu binele s'a năsut să-l apuce în clescele ghiarelor sale.

Dintăiu s'a mulțumit cu titula de „jupân” și numai după ce a pus mîna pe moșia țeranului nostru, numai după ce i-a făcut adetorași pe mulți și după ce a amăgit pe fruntași — durere chiar și pe unii mai slabi de ânger din preoții nostri — apoi a lăpădat sdrênțele de pe el și a pretins ca să-i dică oamenii „domn”.

Și românul bun dela fire s'a dat și cu „domnul” ca și cu „jupânul”, i-a dat binețe, și a luat pălăria de pe cap și pe urmă a devenit iobagiu evreului.

Prin părțile noastre, mulțumită lui Dumnezeu acest fel de oameni nu s'a putut împământeni.

Poporul nostru din scăunime a scăpat de acestă lepră.

Dar are poporul nostru alți dușmani cu mult mai periculoși decăt evreii și decăt străinii.

Dușmanul cel mai neîmpăcat al poporului nostru este el însuși, sunt obiceiurile cele rele ale lui, nesciința lui, și încăpăținarea lui de a ținea morții la ce e reu pentru bună starea lui și fericirea lui pămîntenescă.

O datină din cele mai rele este modul cum își petrece țeranul ziua Duminecei și a sîrbătorilor.

Biserica e golă — birtul e plin.

Etă în câte-va cuvinte exprimată nefericirea cea mare a nămului nostru.

Nu dic, eu că în comuna d văstre este așa, dar durere este în multe părți, acest reu obicei, acest verme, care rōde la temelia nămului nostru.

Nu voui ca să fac de obiect al temei mele cercetarea bisericeii. Acesta e regulată prin însași legea ddească.

Voiu însă să caut la modul cum se serbăză la noi ziua Duminecei după timpul bisericeii. Și cu o adencă mănărire sufletescă voiu trebui să constatez, că de la noi, ziua Duminecei nu se serbăză cum trebuie.

O di de repaus cum e ziua Duminecei, trebuie să fie o di în care capul familiei cu ai sei să și-o petrecă în linisce și numai în familie.

Atunci are capul familiei ocaziune ca să și facă planul pentru lucrul săptămănei viitoare, atunci are să și dea semă de cele ce a lucrat în săptămăna trecută. Dacă a făcut vre-o greșală în economie, în comerț, în altă întreprindere aceea trebuie să caute se o repareze.

Sfatul acesta familiar, la care pot lua parte și copii are o mare înfruire asupra creșterii pruncilor, îi dedă și pe acestia să cugete serios la greutățile vieții, îi face să vadă cu ochii, căt de greu e a trăi în lume și îi subtrage dela alte petreceri, dela jocuri de multe-ori periculoase.

Ce vom dice însă fraților, cînd cei mai mulți capi de familie petrec ziua Duminecei afară de familie, în cărcimă, în alte locuri, numai nu acasă. Copii pustii prin cîmp și pe strade, bat cîinii prin sat, bat pomele, strică altoii și fac alte blăstămății, nefind sub nici o priveghere.

Adunați în grupe mari, se jōcă jocuri urite, aud sudalme, se resfăț și nu se dedau se cugete, creșcă nisce spini în pădure.

Etă deci, că familia, care are se creșcă pe copil, să-i privegheze la tōte mișcările nu și face datorința.

Și acestă datorință cade numai în sarcina părinților. Ei sunt răspundători și înaintea lui Dumnezeu și înaintea omeilor pentru creșterea pruncilor în frică de Dumnezeu, în curățenie de năravuri și în hărnicie.

Alte nemuri în țeri mai înaintate își îndreptă tōtă atențiunea asupra creșterii pruncilor.

Băeții în etatea cea fragdă sunt întocmai ca nisce pomișori.

Îi poți întorțe cum vrei, îi poți tocmi și le poți da direcțiune cum cređi că e mai bine.

După ce arborele a creșcut mare, a apucat să creșcă strēm̃b, numai este putere omenescă, care să-l pōtă aduce la brēzdă, și omul încă nu e altmintrelea alcătuit.

Dacă de timpuriu e datat la ordine, la curățenie, dacă îl ferim de ispită și de patimi, ca să nu-se încuibă în el, — cînd devine bărbat, devine serios, devine muncitor și cugetătoriu.

Cînd și-a succes se faci din un băiat om acurat, om iubitoriu de muncă, om, care se fugă de adunări rele, l-ai mântuit.

Atunci îi poți da drumul în lume. Atunci are aripi și sbōră el însuși, cînd vede primejdia aproape.

Românul nostru, pănă acum puțin învățat și puțin povățuit la calea cea bună, a alunecat în multe greșele. La cele mai multe părinți pōrtă vina. Pōte ei nici nu sciu, că ei sunt pricina nenorocirii filor lor. Le-a ertat minciuna dintăiu, copilul a devenit mincinos. Minciuna duce neapărat la nerușinare.

Și un om, care a pierdut simțul de rușine, este om pierdut pentru tōtă viața.

Unde nu e rușine, acolo nu e frică de Dumnezeu, nici frică de păcat. Lenea se însoțese cu omul mincinos și-i devine tovarăș, Un tovarăș reu, cu altul mai rău.

Acești doi tovarăși nu fac cāstig. Ori-ce întreprind este spre pagubă. Unul nu folosește timpul lucrului, celalalt caută totfelul de scuse ca să se ascundă înaintea adevărului.

Și adevărul împreunat cu munca, dreptatea împreunată cu sirguința ridică vađa omului.

Ce nēm de oameni am putē fi noi românii, dacă ne ar fi învrednicit Dumnezeu de o creștere bună în familie, și pe lăngă acesta am fi fost și muncitori și cruțători.

Muncind și chivernisind am fi devenit un popor, ca și care mai ales nu ar fi pe fața pămîntului.

În vinele noastre curge sânge curat roman, și romanii au fost odată domnii pămîntului.

Astădi alții sunt stăpânii, noi suntem slugile lor.

Și întreb fraților, cine ne-a făcut pe noi să fim slugi? Răspunsul este: păcatele noastre. Greșalele noastre și ale părinților nostri.

Vedem că e reu cum stăm ađi, dar nu avem curagiu ca să punem o mână pe inimă și una pe lucru și să lăpădam ce e reu dintre noi și se apucăm altă cale.

Timpul cel de ărnă, după ce a încetat lucrul de cāmp îl folosim fără să scim cum.

Să adună câte 4—5 inși în povesti, în minciuni și nu și dau semă, că tot minutul ce trece în viața omului în nelucrare este un timp pierdut. Cei de alt nēm d. e. sașii nu fac ca noi.

Mulți din ei cunosc meserii și ărnă după ce a încetat timpul lucrului de cāmp, unul face rōte, altul furci, altul greble, altul pluguri, altul cōse cisme.

Oameni de frunte, cu moșii mai mari ca ale românilor nu se rușineză a învăța și ceva meserie, ca în timp de ărnă, în timp pioas de vară să nu stea cu pipa în gură ca românii nostri.

De aceea la ei veđi case mari și frumoșe, veđi șuri coperite cu țigle, veđi stoguri de grâu, veđi hămbare de cucuruz și veđi bani puși cu camătă.

Vitele le griesc ca ochii din cap.

Pămîntul îl gunoază, îl îngrășe, ca să dea rōde mai bune și se i-se plătescă lucrul.

Noi românii, nici vitele puține ce le avem, nu le gri-gim cum se cade.

Fără milă le batem, le lăsăm se rabde fōme și sete, de aceea vitele românului sunt mai slabe, mai mici, mai fără preț, ca ale celor ce le grigesc.

Etă fraților o poziție mare din greșelele noastre ale românilor și se nu credeți, că noi numai aceste greșele le avem. Nu.

Pre noi ne-a bătut Dumnezeu și cu alte păcate și mai mari.

La noi tata nu trăese în bun înțeles cu fii sei, la noi între frați după mōrtea părinților se nase juțecă și oamenii apucă pe mână advocaților, cari apoi le mănă partea părinților cu stempēlele și cu judecățile.

Românul îmbogățese țera cu stempēle, îmbogățese pe advocați, căci nu-i dată lui dela Dumnezeu să se pōtă el înțelege cum se cade.

Ba de multe ori frații se apucă și de bătăi, câte odată se și omōră și unul ajunge în pămînt, altul în temniță.

Să ve istorisesc o întemplantare.

După mōrtea unui țeran de frunte de ai noștri din un sat nu tocmai departe de Sibiu, au rămas doi copii; un fecior și o fētă.

Ei au împărțit averea în două părți la fiecare i-s'a venit atăta, cāt se pōtă trăi cinstit, curtea încă o au împărțit mai tărdui în două părți.

Feciorul s'a însurat, fata s'a măritat. Cumnații, cari trăiau bine la olaltă se apucă după o vreme să facă pālăn prin mijlocul grădinei, dar tocmai prin međuină era un mēr. Feciorul ținea că merul i-se vine lui — cumnatu-s'o ținea că lui.

Din vorbă în gălcăvă, din gălcăvă în pricină și din pricină la bătae.

Lucrând la pālăn, amândoi erau cu topōrele în mână.

Feciorul lovesce pe cumnatul său cu toporul, acesta cade mort, socia-i rămase vėduvă cu 4 orfani, și soția lui cu 5 prunci mititei și el — ucigașul — ajunge în temniță pe 8 ani de ăile.

Inchipuiți-ve d-vōstră, sōrtea la care au ajuns cele 2 femei, inchipuiți ve ce sōrte au avut cei 9 copii inchipuiți-ve ce a fost pricina la atăta amar de năcas.

Lăcomia, i-a cuprins pe amândoi, neînțelegerea și cērta s'a vărât între ei și unul putrezeșce în pămînt, celalalt suferă greutatea robiei, suferă moștrarea ce și-o face el pentru fapta lui nesocotită și inima lui tređită după faptul cel înfrătoriu se cernese și numai are di senină, numai are di de sērbătōre, pentru el sōrele nu rēsare ca pentru alți oameni.

Chinuit de dureri sufletesci, mōre și el măchnit pănă în suflet.

Dacă le era dată să se înțelēgă, puteu trăi în vatra părinților, puteu gusta amândoi cu copii împreună din fructele pomului și nu intra nenorocirea în casele lor, ca să numai ese. Copii nu ajungeau de rīs și de batjocură, femeile nu umblau cu ochii plini de lacrimi, una la mōrmēnt cealaltă la ușa temniței.

Etă unde i-a adus neînțelegerea, unde i-a adus un moment pripit și o judecată nesocotită.

Din bună terea părinților s'a ales praf și cenușă.

Și câte familii de aceste românești nu se vor fi prăpădit în chipul acesta.

Din un lucru de nimica s'au stins vieți de om, s'au nimicit averi, s'au pustiit curți și în loc de sporiu s'a ales amar.

Dacă oamenii acestia ar fi fost oameni cu carte, oameni cu precepere, oameni cari se scie bine deosebi între ce e al meu și al tēu — de aceste lucruri nu ar fi fost vorbă.

Nu ar crede omul cāt de mult bine face școlă și cāt de mult rău face prostia și întunerecul.

De aceea românul va face bine să mērgă la școlă, va face bine ca să învețe carte, nu ca să se facă domn, ci ca se cetescă din cărți și se învețe din pășania altora.

Noi pănă acuma am învățat tot din pășania noastră și de acolo s'a și escat proverbul „minteia românului cea din urmă”.

Va fi bine deci fraților, ca să nu avem noi minte numai după ce am dat de rău, va fi bine ca ori-ce cuvēnt, ori ce faptă să le trecem prin cumpēna judecății, să le rume-găm bine tōte, pănă ce facem un lucru.

Cu deosebire nu se pōte din destul recomanda poporului nostru ca să țină unii cu alții.

Rudenile între sine, pretenii între sine și pe urmă toți cei de un nēm si de o lege. Noi românii avem mulți dușmani. . . .

Mulți stau la pândă, la mulți le pare bine, cînd ne vėd rēmași îndērēt, ca din prostia noastră ei se tragă folose.

Și noi e de ajuns numai ca să învețe copii românului carte și apoi după trei patru ani, să numai scie nici ceti, nici scrie.

În tōtă ziua cel puțin odată de arochi într'o carte și de va afla numai o vorbă înțelēgă în ea românul a profitat ceva. Pēna și negrēla din casa românului nu e ertat să mai lipsescă. Se și însemne în tōtă ziua ce a cheltuit și ce a cāstigat. Dacă vede că cheltuelile i sunt mai mari, se și tragă semă și se le pună frâu, căci cheltuiud mai mult, fie pe tăbac, fie pe rachiu, fie pe haine cumpērate din bolte, el ajunge să mănănce din averea părinților și pe urmă încărcat în detorii, îi vine doba la casă.

Și acesta e cea mai mare rușine pe nēmul nostru.

Românul trebuie să se ferescă de detorii ca de o bōlă de care nu poți scăpa teafăr.

Din contră, trebuie ca să și pună ceva la o parte.

Vin ani neroditori, vin pagube în vite, focuri și alte nenorociri, și e bine ca să aibă pe ce pune mână, și se nu fie silit a vinde din moșie ori a lua pe detorie bani.

În unele țeri este frumosul obicei dacă i-se întemplantă unui om o pagubă d. e. îi mōre o vită din jug. îndată se face un arunc pe toți sătenii și decă sunt 200 sute de săteni și dă fiecare om 50 de cruceri, îndată e aci suta de floreni și omul cu nenorocirea și pune boul ăr în jug.

S'a păghbit unul câte unul de cei 50 cr?

Eu cred că nu fraților, dar cel cu paguba de 100 fl era reu păgubit, pōte era silit să și vėndă și celalalt bou și vr'o 2—3 ani se stea cu jugul jos.

Ōre nu var sta bine cînd v'ați cugeta și dvōstră la acesta și să faceți o legătură ca pe cel ce dă de o pagubă să-i săriți cu toții într'ajutoriu.

Să luăm alt cas.

Unui om îi arde casa. Rēmăne în vreme de ărnă fără adăpost.

Îi trebuie 3—400 fl, pănă să și pună ăr casa la loc. Singur nu pōte. Se bagă în detorii, rupe din vite dar tot o face. Însē omul o simte tōtă viața. Totdeauna îi vine în minte nenorocirea, ce l'a ajuns.

Dacă ar fi în sat legătură ca să dea unul câte doi fl, cu cari nici unul nu s'ar prăpădi, nenorocirea omului nostru nu ar fi atāt de simțită, și pelāngă aceea căcealalt ar face lo faptă creștinescă, o faptă care place lui Dumnezeu și la oameni, ar mântui un om din ghiarele perirei.

E drept, că sunt acum societăți de asigurare și ar fi bine ca toți să se asigure contra focului, dar dacă unul sau altul nu o a făcut și tocmai pe el cade nenorocirea; detori suutem noi cei de un nēm și de o lege se nu-l lăsăm să se prăpădescă.

Mai mulți nu simt, — puținul, unul simte greu — tōtă povara nenorociri.

Așa am putē merge mai departe. V'așiu putē spune, că în unele locuri se adună oamenii și dau la săptămăna după tot sufletul un cruceriu.

Banii acestia se adună la unul mai de încredere, și se nu credeți că se adună puțină bani. Dacă în un sat sunt 1000 suflete se adună la săptămăna 10 fl. și la lună se adună 40 fl și la an se adună 500 fl.

Vedeți ce se face din un cruceriu după suflet la an? Acum de se întemplantă, ca din cutare familie se mōră un om, din banii aceia i cumpără un sicriu frumos plătesc preotului, cumpără lumini, cu un cuvēnt tot ce trebuie la o înmormēntare cinstită, și societatea acesta se îngrijesc pentru cruce, pentru săpatul grōpei, pentru tōte cele de lipsă. Membrii familiei, atunci nu au se alerge ei, nu au se cumpere ei și încă dacă nu li-se nimeresc bani, nu au să facă împrumut și se umble rugānda-se de alții.

Vedeți dragii mei, câte lucruri bune și de folos a aflat mintea omenescă și cartea.

Dați-ve deci pruncii la școlă, adunați la sfaturi înțelepte, țineți-ve de aceste povețe ce v'leam dat și Dumnezeu va fi cu voi și ve veți întări, veți înainta în avere și în cinst și nēm mai ales ca nēmul nostru cel românesc atunci nu va fi pe fața pămîntului altul.

Căutați și țineți în sfințenie numele cel bun — și se adunați semănta aceea, care sămănată în inimile copiilor voștri se aducă rōde îmbelșugate și se ve împodobescă ca-

pul cu cununa cea mai frumoasă, cu cununa mulțămirei ce o poate avea numai acel părinte, care-și vede fii onorați și cinstiți de tota lumea.

Sionul nostru, biserica noastră atunci se va întări și pusă pe atari temelii, nu va fi putere lumescă, care se o clădine. Atunci vijeliile ce vor veni neatase vor lăsa scumpele noastre aședeminte și din nēm în nēm, vom fi tot mai puternici tot mai cu viață și tot mai vrednici de a fi fii ai lui Dumnezeu și creștini adeverați.

Carte pastorală.

P. S. S. episcopul Ghenație de Argeș a trimis protoiereilor și preoților din eparchia sa o însemnată carte pastorală, pe care o credem din toate punctele de vedere interesantă pentru întreg clerul român.

Ță o:

„Prin ordinele noastre referitoare la concubinagiu, v'am îndemnat, ca să aveți totă atențiunea îndreptată asupra acestui flagel, care bântue nēmum românesc, ca nu cumva din cauza neglijenței, ce s'ar întâmpla, să ne facem vinovați înaintea dreptului judecătoriu, Domnul Nostru Iisus Christos.

Acum am creșut de datorie ca să ve îndemna frățesce de nou, a avea totă grija pentru oile cele rătăcite și a le întorcel la pocăință, ca astfel păstoria voastră se fie deplină; căci sânta scriptură dă: „așa va fi bucurie în ceriu de un păcătos, ce se pocăiește, mai mult de cât de nouăzeci și nouă de drepți, căroia nu le trebuie pocăință“.

Puțină silință v'ați dat și totuși ați câștigat multe suflete, și ați adus la pocăință pe mulți, ați întors în staul pe multe oi rătăcite, prin care sirguință ați câștigat mult înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

Informațiunile căpătate ni-au cauzat mare bucurie, auzind, că și frații și chiar unii din primarii comunali își dau silința a stinge acest rău; fericit este omul care se asociază în luptă pentru întărirea moralei și sufocarea concubinagiului.

Pentru aceea, nu încetați luptând pentru binele comun; și ați siliți ve ca să îndreptați pe cei abătuți dela calea Domnului. Lucrați cu pace și cu dragoste în via Domnului; căci sânta scriptură afirmă acesta dăcând: „vrednic este lucrătorul de plata sa.“

Vederile bărbaților de stat, numai atunci se vor îndrepta la nevoile ce ve încungiu, când veți proba, că sunteți buni lucrători. Nu puteți țera să îmbrățișeze cauza frăției voștre de cât atunci când veți fi activi în folosul și binele general al nēmumului nostru; atunci vor consimți demnitarul statului la împăcarea nevoilor voștre materiale, când oile ce vi sunt încredințate vor fi bine îngrijite; atunci vor fi încoronate cu succes luptele voștre și lipsa dălnică, ce duceți, va fi înlăturată.

Ca apostoli ai nēmumului românesc și ca veghetori ai religiunii creștine ortodoxe, pe lângă harul lui Dumnezeu v'ersat asupra voastră, aveți și datorii, pe care împlinindu-le cu devotament, chiar cei mai vrășmași vor recunoște dreptul, ce se cuvine curcnicilor voștre și vor consimți împreună cu cei aleși spre a vi se regula mai înainte cu o și pozițiunea voastră materială.

Numai atunci rîvna spre lucrurile bune se va înrădăcina în inimile creștinilor, când preotul va întări partea morală și va îngrijă cu deosebire de sufletele credincioșilor încredințați lui.

Din nēmumul celor ce trăesc în concubinagiu, dela data ordinelor Nostre până acum și dela îndemnul ce v'am făcut, prin stăruințele ce ați depus în această de Dumnezeu pădită eparchie, s'au îndreptat la adevăr și la calea legală poruncită de Dumnezeu și recomandată de sântii părinții, — preste 1000 familii!

Cât a câștigat așa dar acești buni creștini, cari mai nainte erau în stăpânirea celui rău! Dar cât ați câștigat și frațiile voștre prin stăruința ce ați depus de a scote aceste suflete din întunec! Mai mult de cât atât: „câtă bucurie s'a făcut în ceriu pentru acești păcătoși pocăiți!“ Pe câte ființe nenorocite mai înainte, le-ați făcut acum norocite prin recunoșterea legitimă de soț și soție, de fiu și părinte și prin câștigarea drepturilor lor atât morale cât și materiale, de care bunuri erau lipsite aceste ființe în timpul concubinagiului! De aceea cu bucurie veți pute dăce: „etă fi rătăciți pe cari i-am reinturnat la calea dumnezească“. Mare este pocăința! Vrednică de totă însemnătatea este câștigarea sufletelor norocite! Dar mult mai mare și mai înaltă este misiunea apostolului, care întorcel sufletele la pocăință!

Frați preoți! Urmați pe această cale a întorcel rei celor rătăciți, fiți cu priveghere și cu năpte pentru darul ce ați luat, căci chiar apostolul Pavel dăcă cătră Timoteu: „nu fi neluătoriu în sēmă de darul ce este întru tine, care și s'a dat prin profeție cu punerea mănților preoției.“

Deci și eu ve dăc cu dragoste și cu blăndețe, nu fiți nebagători în sēmă de darul, ce este întru

voi. Siliți ve neîncetat a ve face vrednici de premiul împărăției ceresci; dați ve ostenela spre a îndrepta turma cea cuvântătoare, ce ve este încredințată prin voia lui Dumnezeu.

Aprindeți focul sacru în inimile voștre pentru luminarea poporului, rugați ve ca se ve întărească Dumnezeu spre a pute lucra în via Domnului.

Nu cruțați ostenela în scopul binelui; îndreptați privirile voștre la pădirea legii Domnului, la întărirea stărei morale, la aducerea spre pocăință a celor rătăciți și în fine căutați împărăția lui Dumnezeu și toate se vor adauge voue spre bine.

Darul Domnului nostru Iisus Cristos cu voi cu toți. Amin.“

Varietăți.

* (Denumiri). Maj. Sa monarhul s'a îndurat preagrășos a denumi de primat al Ungariei și archiepiscop de Strigoni pe archiabatele Francisc Claudiu Vassary, ér pe episcopul George Császka de archiepiscop al dieceselor Calocsa și Bács.

* (Avansamentul militar). Cu ziua de 1 Novembre n. au fost înaintați în armata comună 13 generali și 29 coloneli, 68 vice-coloneli, 106 majori și 151 căpitani de clasa I, 176 căpitani de clasa a II-a, 82 locotenenți și 183 sublocotenenți în activitate. Dintre români au avansat: la rangul de colonel la artilerie vice-colonelul Ladislau Cerna. De căpitani clasa I, căpitani de clasa a II-a: Ilie Nedelcu (regimentul de inf. 63), Ioan Sagaican (31), Petru Serbescu (2), Ilie Cernăuțan (miliția teritorială) și George de Catargi (gendarmerie). De căpitani clasa a II-a locotenenți: Mihai Brăteanu (reg. de infant. 101) Alesandru Negrea alias Gușailă (5) Ioan German (50), Ioan Steciuc (la cavalerie), Dr. Ioan Sturza (medic de regiment clasa a II-a. De locotenenți sublocotenenți: Aurel Petrovici (reg. de inf. 72) și Iosif Petraș (33). De sublocotenenți cadeți și aspiranți de oficeri: Teofil Florian (reg. de inf. 50), George Spătariu (50), Eugen Apostolovici (38). Majorul auditor Ioan Mihăltanu a fost transferat la tribunalul de garnisonă din Pojon.

* (Himen). Dl Simeon Pop și Otilia Manu învătă la cununia lor, care se va serba în 15 Novembre 1891 st. n. la 3 ore p. m. în biserica din Bardoșiu.

— Dl Simeon Pasca, notariu cercual, magistrul postal și proprietariu și Natalia Pasca născ. Piso și-au celebrat actul cununiei la 20 Octobrie a. c.

* Tergul Mercurei din zilele 7, 8 și 9 Novembre pentru vite este oprit din partea vice-comitetului, din cauza bōlei de unghii și de gură, ce grasază între vite. Tergul liber din 11 se pōte ținē, dar carale cu boi și atunci nu pot intra în Mercurea.

* (Constituire). Societatea de lectură a junimei studiōse dela gimnasiul superior din Năsēd începēdu-și activitatea pentru anul scolastic 1891/92 s'a constituit sub conducerea dlui profesor Gregoriu Pletos în următorul mod: președintele Alecsiu David, scolariu în cl. VIII; vice-președinte Victor Onișor, scolariu în cl. VII; notariu Titu Malain, scolariu în cl. VIII; redactor Leon Parasca, scolariu în cl. VIII; bibliotecariu Sever Groze, scolariu în cl. VIII; vice-bibliotecariu Vasile Borgovan, scolariu în cl. VII; cassariu Ieronim Groze, scolariu în cl. VII și controlor Vasile Pașcu, scolariu în cl. VII.

Bibliografie.

După volumele I și II ale opului intitulat:

Parțialesed în Istoria Transilvaniei pe două sute de ani din urmă, au apărut și volumul al III lea în formatul și cu tipariul celorlalte două, în 40 de cōle, de Georgie Barifiu. Sibiu 1891 în edițiunea autorului. Tipografia W. Krafft.

Acei cetitori români, cari au aruncat ochii preste cele două volume vor fi putut observa, că cele mai multe părți câte am adunat la un loc se reduc la istoria suferințelor poporului român, sau precum s'a mai dăc, la tragedia noastră națională, anume în vol. I. începēd dela a 1683 până inclusive la 1847, ȧră în al II-lea dela 1848 până la 1860, adevă selbatecele vērșări de sânge, atrocitățile esecutate cu scop de a estermina pe poporul român apoi lege marțială și în urmă absolutism rigoros.

Intocma același metod am urmat și în compunerea volumului III, care cuprinde evenimente dela 1860 până la 1883, adevă dintr'un period de 23 de ani, fōrte bogat și acesta de catastrofe mari, ca și de resturnături, care au lovit de a dreptul în partea națiunei române locuitoare în țērile monarhiei austro-unguresci. Nu am trecut cu vederea evenimentele generale, fără a căror cunoșcere nu am putea înțēlege pe acelea, în care au fost acești români actori, în proporțiuni ca niciodată, atât în sfera politică

cât și în cea bisericească și întru imulțirea elementelor de cultură, nu numai până la dualism, ci chiar și dela acesta încōce în mânia tuturor pedecelor și a machiavelismului rafinat.

Cele două congrese naționale politice, unul din Ianuariu 1861, altul din Aprilie 1863, cele două diete transilvane, una democratică dintre anii 1863 et 4, alta aristocratică din Novembre 1865, desele călătorii ale metropoliților și deputaților la Viena, intrarea ardeleniilor în senatul imperial din Viena, eșirea lor de acolo între cele mai triste împregiurări, smulgerea românilor greco-orientali de sub domnia hierarhiei sērbesci, prin organizarea metropoliei și a episcopiei de Caransebeș alătura cu cea de Arad, disensiunile românilor, — ca urmare imperativa a înfricoșatei căderi dela Königgratz, înființarea dualismului, autonomia Transilvaniei casată, legile acesteia din 1863/4 anulate, națiunea română ca individualitate politică sacrificată și aruncată la discrețiunea unui alt element național, luptele politice continuate din partea românilor, intrunirea lor pentru marele scop al emancipării manifestat și circumscris în memorandum național, împărțit în patru limbi popōrălor apărătoare de drept și de libertate, acestea și alte câteva momente mari din viața noastră națională se pot vedē adunate în vol. III pe 23 de ani, confirmate cu câteva acte și corespondențe intercalate în text, ȧră altele vre-o 96 alaturate ca supplement la volumul acesta, precum s'au adaos 80 și la celelalte două anteriore.

Acest volum al III lea costă legat tare 4 fl. legat ușor 3 fl. 50 cr. v. a.

În restimp de 3 luni, adevă până la 31 Ianuariu 1892 expedițiunea din partea autorului se face fraco pentru toți domni, căți se vor fi prenumerat deadreptul la el, după acel termin esemplarele remase neprenumerate trec în comisiune la librăria W. Krafft în Sibiu.

Dela 5 sau mai multe esemplare plătite dintr'o dată se dau 10% ca răbat.

Se mai află și din vol. I și II multe esemplare și se dau cu prețuri dinoscute mai de înainte, legate tare câte 5 fl. broșurate câte 4 fl. 50 cr. sau toate trei volumele în 141 de cōle 14 fl. legate, 12 fl. 50 c. broșurate.

Comandele se fac mai sigur prin mandate postale. Expedițiune promptă.

Sibiu, 30 Octobrie, 1891.

George Barifiu.

Mulțamită publică.

(Urmare.)

Comitetul parchial subscris aduce prin această mulțamită publică, pentru sumele incuse pentru clădirea unei biserici române gr. or în piața Brașovului*).

Ilustrităței Sale Domnului Episcop Ioan Mețian care a binevoit a dăru 50 fl. prin dispozițiunile Prea sfinției sale s'au colectat în diecesa Aradului 353 fl. 40 cr. Suma această a fructificat 11 fl. 41 cr. Suma totală trimisă comitetului subscris 414 fl. 81 cr.

Ilustrităței Sale principelui Ghica, care a dăruit 100 lei, Domnului Vasile Orghidan comerciant în Bucuresci, care a dăruit 100 lei, Domnului Dimitrie Perșoiu comerciant în Braila, care a dăruit 50 fl.

Suma totală trimisă până acum din afară este 5177 fl.

Comitetul prochial român gr. or. din cetatea Brașovului.

Bartolomeiu Baiulescu,
președinte.

Nicolau Pilăia,
notar.

On. domn Demeter Anton, comerciant în Sibiu a avut bunăvoința a dăru pentru biblioteca scōlei rom. gr. or. din Sibiu Cetate mai multe cărți de cuprins diferit. Pentru această maritimōsă faptă i-se aduce și pe această cale mulțumită.

Sibiu, în 4 Novembre, 1891.

Irimie Iliescu,
învătătoriu.

— Subscriții aducem mulțamită O. d. Demeter Anton, comerciant în loc, pentru darul de 32 cărți în 47 vol. și tablou, ce a binevoit a face bibliotecii societăței de lectură „Andreiu Șaguna“.

Sibiu, în 15/27 Octobrie, 1891.

Nicolau Vătășan,
vice-preș.

Ioan Georgia,
nctar.

*) Onorații domni, cari au primit liste de colectare sunt rugați ca până la 1 Decembrie a. c. să trimită rezultatul fiindcă trebuie să așternem socotelele autorităților competente.

Loterie.

Mercuri în 4 Octobrie.

Sibiu: 50 59 45 20 43

Editura și tipariul tipografiei archidieceșane.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.